

הסברים

אנלוגיות (שאלות 1-6)

1. השאלה: מובן מאליו : להסביר -

היחס: הביטוי **מובן מאליו** מתאר משהו שלא צריך להסביר.
 הביטוי **א'** מתאר משהו שלא צריך ב'.

תשובה (1): נעול: להיכנס. האם המילה **נעול** מתארת משהו שלא צריך להיכנס? לא. **נעול** מתאר משהו שאי אפשר להיכנס אליו או לצאת ממנו.

תשובה (2): חינם: לשלם. האם המילה **חינם** מתארת משהו שאין צורך לשלם? כן.

תשובה (3): מקורי: לזייף. האם המילה **מקורי** מתארת משהו שאין צורך לזייף? לא. **לזייף** זה ליצור העתק ולהציגו כ**מקורי**.

תשובה (4): סודי: לגלות. האם המילה **סודי** מתארת משהו שאין צורך לגלות? לא. המילה **סודי** מתארת משהו שאסור לגלות.

תשובה (2).

2. השאלה: לשאול : תשובה -

היחס: עושים לשאול כדי לקבל מהאחר **תשובה**.
 עושים **א'** כדי לקבל מהאחר **ב'**.

תשובה (1): להתנצל: מחילה. האם עושים להתנצל כדי לקבל מהאחר **מחילה**? כן.

תשובה (2): לחטוא: עונש. האם עושים לחטוא כדי לקבל מהאחר **עונש**? לא. חטא עלול להוביל לעונש, אך זו לא הסיבה שבגינה חוטאים.

תשובה (3): להחמיא: חנופה. האם עושים להחמיא כדי לקבל מהאחר **חנופה**? לא. **להחמיא** זה לומר דברי שבח לאחר, ו**חנופה** זה דברי שבח מופרזים ובלתי כנים.

תשובה (4): להתלבט: החלטה. האם עושים להתלבט כדי לקבל מהאחר **החלטה**? לא. **להתלבט** זה להתקשות לקבל **החלטה**.

תשובה (1).

3. השאלה: חברבורות : נמר -

היחס: **חברבורות** הן הכתמים הכהים על עורו של הנמר.
א' זה הכתמים על העור של **ב'**.

תשובה (1): פסים: זברה. האם **פסים** זה הכתמים על העור של **זברה**? כן. **לזברה** יש על העור סימני **פסים**, בדיוק כפי שלנמר יש על העור סימני **חברבורות**.

תשובה (2): חטים: פיל. האם **חטים** זה הכתמים על העור של **פיל**? לא. **חטים** זה השניניים הקדמיות הארוכות והבולטות של הפיל.

תשובה (3): פרסות: סוס. האם **פרסות** זה הכתמים על העור של **סוס**? לא. **פרסות** הן חלק קרני קשה ברגלי הבהמות, בין היתר **סוסים**.

תשובה (4): קשקשים: דג. האם **קשקשים** זה הכתמים על העור של **דג**? לא. **קשקשים** הם קליפות העור העבות המכסה את גוף הדג. לא מדובר בסימנים שיש לדג על העור, אלא לחלק מהעור שלו.

תשובה (1).

4. השאלה: **לפת : אחז** -

היחס : לפת זה אחז בחוזקה.
א' זה ב' בחוזקה.

תשובה (1): גדע: גזם. האם **גדע** זה **גזם** בחוזקה? לא. **גדע** זה חתך חלק (לעיתים גזע עץ), ו**גזם** זה גזר צמחים.

תשובה (2): הלם: דפק. האם **הלם** זה **דפק** בחוזקה? כן.

תשובה (3): חתך: פרס. האם **חתך** זה **פרס** בחוזקה? לא. **פרס** זה **חתך** לרצועות, נתחים וכו'. כלומר, פרס בצורה מסוימת.

תשובה (4): נשא: סחב. האם **נשא** זה **סחב** בחוזקה? לא. למילים **נשא** ו**סחב** יש **א**-משמעות דומה.

תשובה (2).

5. השאלה: **תגבורת : כוח אדם** -

היחס : תגבורת היא כוח עזר, תוספת כוח אדם.
א' זה תוספת של ב'.

תשובה (1): תבלין: טעם. האם **תבלין** זה **תוספת טעם**? לא. מוסיפים **תבלין** כדי לשפר את טעם **האוכל**.

תשובה (2): הדגשה: חשיבות. האם **הדגשה** זה **תוספת חשיבות**? לא. **הדגשה** נועדה כדי להבליט את **החשיבות** של דבר מסוים ביחס לאחר.

תשובה (3): צעקה: קול. האם **צעקה** זה **תוספת קול**? לא. **צעקה** היא קריאה **בקול** גבוה.

תשובה (4): ארכה: זמן. האם **ארכה** היא **תוספת זמן**? כן.

תשובה (4).

6. השאלה: **אזמל : קהה** – (אזמל = סכין מנתחים, קהה = לא חד)

היחס : אזמל חייב להיות חד כדי שאפשר יהיה להשתמש בו, וקהה זה ההפך מחד.
ב' היא תכונה הפוכה לתכונה מרכזית של ה-א'.

תשובה (1): מסרק: סתור. האם **סתור** היא תכונה הפוכה לתכונה מרכזית של **המסרק**? לא. משתמשים **במסרק** כדי להפוך את השיער למסורק, ו**סתור** זה לא מסורק.

תשובה (2): בגד: מוכתם. האם **מוכתם** היא תכונה הפוכה לתכונה מרכזית של **הבגד**? לא. בגד לא חייב להיות נקי כדי שאפשר יהיה להשתמש בו, בעוד שאזמל חייב להיות חד אחרת הוא חסר שימוש.

תשובה (3): מנוע: דומם. האם **דומם** היא תכונה הפוכה לתכונה מרכזית של **המנוע**? לא. למנוע יש שני מצבים: מנוע (דלוק) או דומם (כבוי).

תשובה (4): גפרור: רטוב. האם **רטוב** היא תכונה הפוכה לתכונה מרכזית של **הגפרור**? כן. **גפרור** חייב להיות יבש כדי שאפשר יהיה להשתמש בו, ו**רטוב** זה ההפך מיבש.

תשובה (4).

הבנה והסקה (שאלות 7-17)

7. על פי הפסקה כדי להיות זכאי למימון של הסעות בית ספר מסוים צריך לגור במרחק של לפחות שלושה ק"מ ממנו. רמי ורחל גרים במרחק של כמעט שלושה קילומטרים מבית הספר ולכן לא זכאים למימון הסעות לילדיהם, ולכן ממליצים להם לעבור דירה לרחוב סמוך שנמצא במרחק די הצורך לזכות במימון. כלומר, ההצעה היא 'להתרחק' את המינימום הנדרש כדי לזכות בהטבה. עלינו למצוא בתשובות המלצה המבוססת על עיקרון דומה, ולכן ניגש לבדוק אותן:

תשובה (4) מתאימה בדיוק. ישנו רף הכנסה מקסימלי שמי שעובר אותו אינו זכאי למלגה, ולכן ממליצים לסטודנט שעובר אותו רק במעט לוותר על מעט מהכנסותיו (לעבוד משמרת אחת פחות) כדי בכל זאת להיות זכאי לה.

תשובה (4).

8. לפנינו שאלת סידורים. נתונות שתי טענות הנוגעות לגובהן של שלוש גירפות ושואלים אותנו מה נובע מהן **בהכרח**.

לפי הטענות חנה **אינה** הגירפה הגבוהה ביותר, ומרים **אינה** הנמוכה ביותר. נחפש בתשובות טענה שבהכרח נובעת מהן:

תשובה (1): אם חנה היא הנמוכה ביותר ישנם שני סידורים אפשריים, ובשניהם מרים אינה הנמוכה ביותר. מרים יכולה להיות הגירפה הגבוהה ביותר, אך גם שירה יכולה להיות הגירפה הגבוהה ביותר. לכן הטענה שאם חנה היא הנמוכה ביותר, מרים היא הגבוהה ביותר **אינה בהכרח** נכונה. התשובה נפסלת.

תשובה (2): לפי הטענה הראשונה חנה **אינה** הגירפה הגבוהה ביותר. כלומר, היא יכולה להיות הגירפה הנמוכה ביותר או האמצעית מבחינת גובהה. אם היא הנמוכה ביותר, אז בכל מקרה מרים תהיה גבוהה ממנה, ואם היא האמצעית מבחינת גובהה, אז מרים, שלפי הטענה השנייה **אינה** הנמוכה ביותר, בהכרח תהיה הגבוהה ביותר. אם בכל אחד מהמקרים האפשריים מרים גבוהה מחנה, ניתן לקבוע כי הטענה לפיה מרים גבוהה מחנה נכונה **בהכרח**. זו התשובה הנכונה.

אין צורך לבדוק תשובות נוספות.

תשובה (2).

9. נבדוק את התשובות המוצעות עד שתתקבל פסקה הגיונית:

תשובה (4): בניגוד לדעה הרווחת שהתמעטותם של צבי המים באזורנו נעוצה בדיג המוגבר של הדגים **שהצבים אוכלים**, הרי חוקרים מצביעים על כך שתזונתם של צבי המים מבוססת בעיקר על הצומח, ולא על החי.

נתמדת: רוב האנשים חושבים שצבים ניזונים מדגים ולכן מאשימים את הדיג המוגבר בהתמעטותם, בעוד שבפועל תזונת הצבים מבוססת בעיקר על הצומח.

תשובה (4).

10. נבדוק את התשובות המוצעות עד שתתקבל פסקה הגיונית.

תשובה (3): כל המסמכים שבכספת, למעט אלו המסומנים באיקס, מיועדים לגריסה. בדומה לכך, המסמכים שבמגירה אמורים להיגרס, אלא אם סומנו באיקס.

נתמדת: יש לגרוס את כל המסמכים בכספת חוץ מאלו שמסומנים באיקס. בדומה לכך, יש לגרוס את כל המסמכים במגירה חוץ מאלו שמסומנים באיקס.

תשובה (3).

11.

נבדוק את התשובות המוצעות עד שתקבל פסקה הגיונית.

תשובה (1): בתמונתו נהג האמן לצייר מצבים **לא הגיוניים**, אף שתיאורי החפצים שהופיעו בהם היו ריאליסטיים להפליא. אין ספק שיש בציוריו כדי להזכיר את **חזיונות הלילה** שהאדם רואה בחלומותיו. נתמצת: התמונות מתארות מצבים לא מציאותיים, תוך שימוש בחפצים אמיתיים, בדיוק כמו בחלומות.

תשובה (1).

12.

בתשובה לשאלה האם עיוור מלידה שלמד להבחין בין שני חפצים שונים באמצעות חוש המישוש, ובהמשך זכה באופן כלשהו ביכולת לראות, יוכל לזהות כל אחד מהם באמצעות חוש הראייה בלבד, עונה לוק שעל אותו אדם **לצבור די ניסיון שיקשר בין תפיסות שני החושים לפני שיוכל לעשות זאת**. ניסוי שבו השתתפו כמה נבדקים שנולדו עיוורים, אך זכו ביכולת לראות בעקבות ניתוח להשתלת קרנית, מאשש את תשובתו של לוק.

שואלים אותנו איזו מן האפשרויות שבתשובות מתאימה לתאר את הניסוי ואת תוצאותיו, ולכן עלינו לבדוק אותן. נחפש ניסוי שיוכיח שאדם צריך לצבור די ניסיון לפני שיוכל לקשר בין חוש המישוש לחוש הראייה.

תשובה (1): מניסוי זה עולה שאנשים לא צריכים ניסיון כדי לזהות באמצעות חוש הראייה חפצים שהם יכולים להבחין ביניהם באמצעות חוש המישוש. הניסוי סותר את טענתו של לוק, ולכן התשובה נפסלת.

תשובה (2): הנבדקים מיששו חפץ שאינו מוכר להם כשעיניהם עצומות, וכשפקחו אותן התבקשו לזהותו מתוך זוג חפצים; הניסוי נעשה בחפצים שונים כל יום לאורך שבוע; שיעור ההצלחה היה נמוך בהתחלה והשתפר בהדרגה. ניסוי זה מוכיח שאדם צריך לצבור מספיק ניסיון עד שיוכל לקשר בין חוש המישוש לבין חוש הראייה, שכן בכל יום שעבר חל שיפור ביכולת הנבדקים לזהות חפצים שהם מכירים באמצעות חוש המישוש, גם באמצעות חוש הראייה. הניסוי אכן מוכיח את הטענה של לוק, ולכן זו התשובה הנכונה.

תשובה (2).

13.

עלינו למצוא בתשובות נתון שיאפשר לקבוע בוודאות שכל פילה שאין לה עיניים ירוקות היא פילה אסייתית. תחילה ננתח את הכלל: הכלל קובע שפילות שאין להן עיניים ירוקות, יהיו **בהכרח** אסייתיות. הכלל השקול לכלל זה קובע שפילות שאינן אסייתיות יהיו **בהכרח** בעלות עיניים ירוקות.

ניגש לתשובות ונראה כי **תשובה (4)** לפיה **לכל הפילות שאינן אסייתיות יש עיניים ירוקות** מתאימה בדיוק.

תשובה (4).

14.

נתונה פסקה רבת מלל, ושואלים אותנו איזו מהטענות שבתשובות נכונה על פיה.

נתמצת את הפסקה וניגש לתשובות המוצעות.

בפסקה מתוארת תנועה אומנותית בשם "דאדא", שביקשה למרוד בערכים הלאומניים של אותה תקופה. היצירה המפורסמת ביותר של אותה תנועה אומנותית חתרנית היא קולאז' של תמונות וקטעי טקסט מעיתונים בו הוצמדו, בין השאר, פניו של נשיא הרפובליקה הגרמנית לגוף של רקדנית בטן. על היצירה נאמר ששני גורמים הפכו את היצירה לחתרנית במיוחד:

א. ההצמדה של פניו של נשיא הרפובליקה לגוף הרקדנית.

ב. הבחירה להשתמש דווקא בעיתונים לאומניים כדי לצאת כנגדן.

כעת ניגש לתשובות המוצעות:

תשובה (1): ביצירה לא נעשה שימוש קטעי טקסט חתרניים, אלא דווקא בקטעי עיתונות לאומניים. התשובה נפסלת.

תשובה (2): הביקורת שביקשה הך למתוח על ערכי החברה בקולאז' שיצרה הועברה הן באמצעות המקור שבחרה לקחת ממנו את מרכיבי היצירה (שימוש דווקא בעיתונים לאומניים) והן באמצעות המכלול שיצרה מהם (הדבקת פניו של הנשיא לגופה של הרקדנית). מתאים בדיוק, ולכן זו התשובה הנכונה.

תשובה (2).

15. לפנינו פסקה רבת מלל, ושואלים אותנו איזו מן הטענות שבתשובות נטענה על ידי אהרון ברק בה. נתמצת את הפסקה וניגש לתשובות המוצעות.

בתחילת הפסקה טוען אהרון ברק שכל התנהגות אנושית היא נושא לנורמה משפטית. בהמשך הוא מוסיף שאמנם יש תחומי התנהגות שבהם לפרט יש אוטונומיה (=חופש פעולה) לנהוג כרצונו, אבל גם היא מתקיימת רק בגלל שמערכת המשפט מכירה בכך שהיא צריכה לאפשר אוטונומיה באותם תחומים. אחרת, היא הייתה נוקטת עמדה משפטית בנושא.

מכיוון שטענתו של ברק לפיה יש מקרים שבהם מערכת המשפט אינה מתערבת במודע בהתנהגויות מסוימות של הפרט, מובאת כהרחבה לטענה לפיה בית המשפט רשאי להתערב בנוגע לכל התנהגות אנושית, נסיק שאי ההתערבות שלו במודע בהתנהגויות מסוימות, היא בעצם נקיטת עמדה שלו בנוגע לאותה התנהגות. כעת נבדוק את התשובות המוצעות:

נבדוק את התשובות המוצעות ונראה כי **תשובה (2)** לפיה **עצם ההכרה של מערכת המשפט בכך שתחום כלשהו בחיי הפרט אינו נתון להתערבותה היא נקיטת עמדה משפטית בנוגע למעמדו האוטונומי של תחום זה** מתאימה.

תשובה (2).

16. לפנינו פסקה ומבקשים שנמצא איזה מהתרשימים שבתשובות מסכם אותה. נתמצת את הפסקה וניגש לתשובות המוצעות.

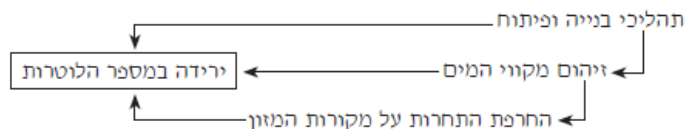
בתחילת הפסקה נכתב שבעשורים האחרונים חלה בישראל ירידה ניכרת במספרן של הלוטרות, יונקים החיים במים מתוקים. בהמשך מגיע הסבר החוקרים לתופעה:

"תהליכי בנייה ופיתוח מקטינים את שטחי המחייה שלהן (של הלוטרות)" = תהליכי בנייה ופיתוח פוגעים באופן ישיר בשטחי המחייה של הלוטרות, דבר המביא לירידה במספרן.

"ולא זו בלבד אלא שהם (תהליכי הבנייה) גם מזהמים את מקווי המים שהן חיות בהם" = תהליכי הבנייה מזהמים את מקווי המים בהם חיות הלוטרות, דבר המביא לירידה במספרן.

"נוסף על כך, המתחרות העיקריות בלוטרות על מקורות המזון - הנוטריות - רגישות לזיהום מקווי המים הרבה פחות מהלוטרות" = זיהום מקווי המים שנגרם כתוצאה מתהליכי הבנייה והפיתוח מחריף את התחרות של הלוטרות על מקורות המזון.

כעת נעבור על התרשימים שבתשובות המוצעות ונראה כי **תשובה (4)** מתאימה:

תהליכי הבנייה ופיתוח מביאים באופן ישיר לירידה במספר הלוטרות. בנוסף, הם גורמים לזיהום מקווי המים, גורם נוסף המביא לירידה במספר הלוטרות. זיהום המים הנובע מתהליכי הבנייה והפיתוח מביא להחרפת התחרות על מקורות המזון, גורם נוסף המביא לירידה במספר הלוטרות.

הערה: התרשים שבתשובה (1) חסר את הקשר הישיר בין תהליכי הבנייה והפיתוח לבין הירידה במספר הלוטרות, והתרשים בתשובה (3) חסר את הקשר בין זיהום מקווי המים לירידה במספר הלוטרות. **תשובה (2)** חסרה את הקשר בין תהליכי הבנייה והפיתוח לבין זיהום מקווי המים.

תשובה (4).

17. לפנינו פסקה קצרה בה מתואר מחקר שמצא שביערות שנשרפו באפריקה חלה התפתחות מהירה של עצים ביער בשנים שלאחר השרפה, שהואטה לאחר מכן. המסקנה מתוצאות המחקר היא שהפחם, תוצר השרפה, הוא הגורם לתופעה, ושואלים אותנו איזה מהנתונים בתשובות **אינו** מחזק אותה.

נבדוק את התשובות המוצעות:

תשובה (1): אם הימצאות פחם צעיר מאיצה התפתחות עשבים המתחרים בעצים על מקורות מזון הרי שהעצים יתקשו לצמוח ולהתפתח באזורים בהם יש פחם רב. לפיכך, העצים מתפתחים בקצב גבוה בשנים הראשונות שלאחר השריפה **למרות** הימצאותו של פחם הצעיר ולא בזכותו. נתון זה **אינו מחזק** את המסקנה ולכן זו התשובה הנכונה.

למען שלמות ההסבר נבדוק גם את שאר התשובות ונסביר מדוע הן **מחזקות** את המסקנה:

תשובה (2): אם הפחם **מנטרל באופן זמני חומצות** אורגניות **שמעכבות התפתחות חיידקים הנחוצים לנביטת העצים**, הרי שהוא מאפשר את התרבות החיידקים הנחוצים להתפתחות העצים בקצב גבוה, לפחות לתקופה מסוימת. נתון זה מחזק את המסקנה, ולכן התשובה נפסלת.

תשובה (3): נתון לפיו הנבטת זרעים בתמיסות המכילות פחם הייתה טובה יותר ככל שהפחם היה צעיר יותר מהווה דוגמה נוספת לכך שפחם צעיר עוזר לנביטה של צמחים. נתון זה מחזק את המסקנה, ולכן התשובה נפסלת.

תשובה (4): לפי נתון זה, במקומות שבהם שנטף הפחם הצעיר, לא נצפתה התפתחות מהירה של היער. נתון זה מתיישב עם המסקנה לפיה הפחם הצעיר הוא שהביא להתפתחות העצים. נתון זה מחזק את המסקנה, ולכן התשובה נפסלת.

תשובה (1).

הבנת הנקרא (שאלות 18-23)

18. בתשובות מופיעות ארבע מילים, שלוש מהן מתייחסות לאותו סוג של עכביש. עלינו לסמן את המילה ה**נותרת**.

"פינטלה פיאטנסיס הוא עכביש קטן ולא מאיים, שאינו טווה רשתות. **ביתו (של עכביש הפינטלה)** הוא קן עשוי קורים המזכיר במראהו גולם של פרפר. טורפיו העיקריים הם הנמלה האורגת האסייתית – נמלה טורפת הצדה בחבורות, והעכביש הקרוי יורקן – עכביש קטלני המתז מעין קורים דביקים וארסיים מבלוטות המצויות **בפיו (של עכביש היורקן)**, ובעזרתם הוא לוכד את טרפו ומשתק אותו. עכבישי פינטלה הם מהקורבנות החביבים על היורקנים, ולעיתים קרובות היורקנים טווים את רשתותיהם מעל לקן של עכביש פינטלה ואורבים **לו (לעכביש הפינטלה)** כשהוא מנסה לצאת **מקיננו (של עכביש הפינטלה)** או לחזור אליו.

תשובה (2).

19. נשאלנו לשם מה "ריססו החוקרים תרסיס הנושא ריח של נמלים אורגות בכמה אזורים במכל". נענה על השאלה במילים שלנו בטרם ניגש לתשובות המוצעות.

בפסקה השנייה מתואר ניסוי שבא לבדוק מדוע עכבישי הפינטלה מרבים לבנות את קיניהם דווקא סמוך לנמלים האורגות (המהוות יחד עם עכבישי היורקנים את שני טורפיו העיקריים). השערת הניסוי הייתה שעכבישי הפינטלה משתמשים בנמלים כדי להתגונן מפני היורקנים. במהלך הניסוי הכניסו עכבישי פינטלה ויורקנים יחד לאותו מכל, וכצפוי היורקנים החלו לטוות רשתות מעל הקנים שיצרו עכבישי הפינטלה כדי ללכוד אותם. לאחר זמן-מה ריססו החוקרים תרסיס הנושא ריח של נמלים אורגות בכמה אזורים במכל, **וכצפוי**, עכבישי הפינטלה העתיקו את קניהם אל מקומות שריח הנמלים הורגש בהם היטב, אך היורקנים נמנעו מלהעתיק את רשתותיהם בעקבות טרפם.

לפיכך, החוקרים ריססו את ריח הנמלים האורגות בכמה אזורים במכל כדי לבחון האם עכבישי הפינטלה יעתיקו את קניהם לקרבת הנמלים, בעוד שהנמלים יירתעו, מה שאכן קרה.

כעת נבדוק את התשובות המוצעות ונראה כי תשובה (4) לפיה החוקרים ריססו תרסיס הנושא ריח של נמלים אורגות בכמה אזורים במכל כדי **לבחון אם אכן עכבישי הפינטלה נמשכים לבנות את קיניהם בקרבת הנמלים, ואילו היונקים נרתעים מקרבן מתאימה בדיוק.**

תשובה (4).

20.

נשאלנו מי הן "חברותיהן" בשורה 13. נענה על השאלה במילים שלנו וניגש לתשובות המוצעות. בפסקה נכתב: "החוקרים הסבירו שעכבישי פינטלה מנצלים את העובדה שהנמלים האורגות טורפות גם יונקים. על אף קטלניותם של היונקים, הקורים הארסיים שלהם אינם יעילים נגד חברות הנמלים (האורגות): היונק יכול לשתק כמה נמלים (אורגות), אבל חברותיהן (של הנמלים האורגות, אלו שהיונק לא הצליח לשתק) יגברו עליו (על היונק) לבסוף".

כעת נעבור על התשובות המוצעות ונראה כי תשובה (2) לפיה "חברותיהן" הן הנמלים האורגות שמשותפות במאבק ביונק אך לא נפגעו מקוריו הארסיים מתאימה בדיוק.

תשובה (2).

21.

נשאלנו מהי כוונת המשפט "יעילותם של אמצעי ההגנה של העכביש מוגבלת" בשורה 20. נענה על השאלה במילים שלנו לפני שניגש לתשובות המוצעות.

בפסקה הראשונה מסבירים שלעכבישי הפינטלה יש שני טורפים עיקריים: נמלים אורגות ויונקים. בפסקה השנייה מתואר ניסוי שמראה כי עכבישי פינטלה מעדיפים לבנות קינים בסמוך לנמלים האורגות, כדי שאלו יגנו עליהן מפני היונקים. הפסקה מסתיימת בשאלה כיצד מתמודדים עכבישי הפינטלה עם הסכנה הנובעת מהקרבה לנמלים האורגות.

הפסקה השלישית באה לענות על השאלה. בתחילת הפסקה מתוארים אמצעי ההגנה של עכבישי הפינטלה מפני הנמלים האורגות. קירות הקינים שהעכבישים בונים אינם מאפשרים את כניסת הנמלים, והחוקרים משערים שכשהם יוצאים החוצה הם משתדלים לעשות זאת רק כשהנמלים לא באזור, ואולי אף מפזרים איזשהו ריח שאמור להרחיקן.

בסוף הפסקה נכתב על אמצעי ההגנה המתוארים ש"גם אם השערות החוקרים בעניין זה נכונות, ברור שיעילותם של אמצעי ההגנה של העכביש מוגבלת, אך נראה שבחישוב כולל המגורים בקרבת הנמלים הם הרע במיעוט". כלומר, ברור שאמצעי ההגנה אינם פועלים באופן מלא (או במילים אחרות, הנמלים מצליחות לטרוף חלק מעכבישי הפינטלה), אך זה הרע במיעוט ביחס למה שיקרה אם יוכלו היונקים להתקרב אליהם.

כעת נבדוק את התשובות המוצעות ונראה כי תשובה (2) לפיה הנמלים מצליחות לטרוף כמה מעכבישי הפינטלה שקיניהם סמוכים לקן שלהן מתאימה בדיוק.

תשובה (2).

22.

נשאלנו איזה מבעלי החיים הבאים אינו מובא בפסקה האחרונה בתור דוגמה לבעל חיים המקיים מערכת יחסים עם נמלים.

בפסקה נכתב: "בעלי חיים מקיימים עם נמלים מערכות יחסים ממגוון סוגים. יש המקיימים עמן מוטואליזם – יחסים ששני הצדדים נהנים מהם. כך, למשל, נמלים מכמה מינים מטפלות בכנימות ומגינות עליהן ו"בתמורה" ניזונות מטל דבש – הפרשה מתוקה שהכנימות מפרישות. יש מערכות יחסים שמהן אחד הצדדים מפיק תועלת והאחר ניזוק. כך קורה כשארינמל טורף נמלים, וכך קורה גם כשעוף הדרונגו המפויח משפשף אותן על נוצותיו כדי להיפטר מפטריות ומחידקים".

החיפושיות אמנם מתוארות בפסקה, אך לא כדוגמה לבעל חיים המקיים מערכת יחסים עם נמלים, אלא ככאלו שמייצרות מערכת יחסים בין ציפורים לנמלים – ציפורים ניזונות מחיפושיות שהנמלים הניסו בדרכן.

תשובה (4).

23.

נשאלנו מהו קומנסליזם. נענה על השאלה במילים שלנו וניגש לתשובות המוצעות.

בשורות 27-29 נכתב: "ביערות הגשם ישנן ציפורים המקיימות מערכת יחסים מסוג אחר עם נמלים: הן עוקבות אחר שיירות הנמלים וניזונות מחיפושיות שהנמלים הניסו מהדרך בצעידתן, בלי להזיק לנמלים אך גם בלי להועיל להן. **מערכת יחסים כזו נקראת קִמְנֶסְלִיזִם.**

הנמלים מועילות לציפורים ומספקות להן אוכל, ואילו הציפורים אינן מועילות לנמלים ואינן מזיקות להן. תשובה (3) לפיה מערכת יחסים שבה צד אחד מועיל לצד האחר, ואילו הצד האחר אינו מועיל לו ואינו מזיק לו מתאימה בדיוק.

תשובה (3).